

Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı

Uzmanlık Tezi Özeti

Birinci Basamak Sağlık Hizmetinin Değerlendirilmesinde Bir Yaklaşım Girişimi: Akçay Sağlık Ocağı'nda 0-5 Yaş Grubu Çocuklara Sunulan Birinci Basamak Sağlık Hizmetinin Değerlendirilmesi

Meltem Çiçeklioğlu

Danışman: Ali Osman Karababa

Amaç; Herkese eşit sağlık hizmeti sunma hedefine ulaşmada basamaklı sağlık örgütlenmesi modelinin esas alınması ve birinci basamak sağlık hizmetinin sağlık hizmet sisteminin odak noktası olarak belirtilmesi, Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Yasası ve Temel Sağlık Hizmeti (TSH) yaklaşımının ortak noktalardandır. Birinci basamak sağlık hizmetinin TSH yaklaşımında net olarak tanımlanmayan özellikleri, 224 sayılı yasada sağlık ocaklarının sorumlulukları ve görevleri çerçevesinde somutlaştırılmış olsa da birinci basamak sağlık hizmetinde ciddi bir planlama için, aynı şekilde anlaşılabilen, kolay ölçülebilen, birbirini tamamlayan kavramlaştırmaya ihtiyaç vardır. Bu araştırmada birinci basamak sağlık hizmetinin; ilk başvuru, süreklilik, kapsayıcılık ve koordinasyon olarak belirlenen dört temel özelliğinden kapsayıcılık dışındakiler temel alınarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede çalışmanın amacı; sağlık ocağının hizmet verdiği toplumun, sağlık ocağını ve hizmetlerini ne kadar tanıdığını belirlemek, sağlık ocağını erişilebilirlik açısından değerlendirmek, ilk başvuru niteliğini taşıyan en son başvuruların ne kadarının sağlık ocağına yapıldığını ortaya koymak, sağlık ocağının sürekli kullanımının düzeyini belirlemek ve verilen hizmeti koordinasyon açısından değerlendirmektir. Gereç Yöntem: Araştırma Edremit ilçesinin mahallesi olan Akçay'da, Akçay Sağlık Ocağında gerçekleştirilmiştir. Sağlık ocağı bölgesinde, yaşları 0 - 72 ay arasında olan 754 çocuktan tabakalı örnekleme seçilen 254 çocuktan 245'ine ulaşılmıştır. Çalışma kesitsel ve analitik bir araştırmadır. Araştırma verileri, örnekleme çıkan çocukların evlerine gidilip, annelerine önceden yapılandırılmış anket formları yüzyüze uygulanarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS for Windows (versiyon 6.0) istatistik programı kullanılmıştır. Analizde Kikare, t testi ve varyans analizi kullanılmıştır. Bulgular: Araştırma kapsamındaki çocukların babalarının çoğu esnaf (% 46.5) ve işçidir (% 33.9). Annelerin % 91'i ev hanımıdır. Çocukların % 32.7'sinin ailesinin herhangi bir sosyal güvencesi yoktur. Çalışma kapsamındaki annelerin % 99.6'sı sağlık ocağını bilmektedir. Annelerin % 82.5'i çocuklarını takip eden bir ebenin var olduğunu belirtmişlerdir. Çocuklardan % 5.3'ünün Ev Halkı Tesdbit Fişi, % 21.2'sinin Kişisel Sağlık Fişi yoktur. Bebek ve çocuk kartlarına göre çocukların % 64.5'i yeterli izlenirken, annelerin beyanına göre çocukların % 51.0'ı yeterli izlenmektedir. Değerlendirmeye alınan annelerini % 5.3'ü sağlık ocağına hiç gitmediğini belirtmiştir. Araştırmaya katılan annelerin % 73.5'i yazılan ilacı sosyal güvencelerinin ödememesi nedeniyle % 22.4'ü sağlık ocağında verilen bilginin yetersizliği nedeniyle, % 19.8'i ise sağlık ocağında beklenen süre nedeniyle sağlık ocağından memnuniyetsiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu annelerin % 39.1'i sağlık ocağında yazılan ilacı sosyal güvencesi ödememesinin, % 21'i sağlık ocağında yeterli bilgi verilmemesinin, % 13.4'ü sağlık ocağının çalışma saatlerinin uygun olmamasının sağlık ocağına gidişlerini engellediğini belirtmişlerdir. Çalışmayan, ilkokul ve altında eğitime sahip olan annelerin, işçi olan, SSK'ya bağlı olan ya da sosyal güvencesi olmayan babaların, aylık geliri düşük olanların sağlık ocağında yazılan ilacı sosyal güvencelerinin ödememesinden memnuniyetsizliği anlamlı olarak daha fazladır. Baba mesleği işçi olan ve SSK'ya bağlı olanların sağlık ocağında yazılan ilacı sosyal güvenceleri ödemediği için sağlık ocağını kullanmamaları anlamlı olarak daha fazladır. Çalışan, ilkokul üzerinde öğrenime sahip anneler, yüksek gelire sahip olanlar, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur'a bağlı olanlar sağlık ocağının açık olduğu saatlerden daha fazla memnuniyetsizdir ve bu nedenle sağlık ocağını daha az kullanmaktadırlar. Çalışma kapsamındaki çocukların % 77.7'si aşı, % 61.0'ı kontrol, % 34.7'si hastalık, % 18.0'ı acil nedeniyle yaptıkları en son başvurularında sağlık ocağını kullanmışlardır. Çalışmayan, ilkokul ve altında eğitime sahip olan anneler, sosyal güvencesi olmayan ve SSK'ya bağlı olanlar aşı ve kontrol amacıyla sağlık ocağını daha fazla kullanırken, yüksek gelir düzeyine sahip olanlar aşı ve kontrol amacıyla sağlık ocağını daha az kullanmaktadırlar. Hastalık nedeniyle sağlık ocağını kullanımı SSK'ya bağlı olanlarda diğer gruplardan daha azdır. Annelerin % 74.0'ı aşı, % 57.2'si kontrol, % 14.6'sı hastalık, % 8.0'ı acil gereksinimleri nedeniyle sürekli sağlık ocağını kullandıklarını belirtmişlerdir. Acil ya da hastalık nedeniyle yapılan en son başvuruların 91 tanesi sağlık ocağına yapılmıştır. Bunların % 89.0'ı hastalık nedeniyledir. Tüm başvuruların % 48.4'ünün kaydı Kişisel Sağlık Fişinde saptanmıştır. Sonuç: Sağlık ocaklarında hizmet verilen toplumu tanımak amacıyla toplanan kayıtların düzenli bir şekilde tutulmadığı görülmektedir. Toplum tabanlı hizmet vermeyi hedefleyen sağlık ocaklarında bu hedefe yönelik olarak toplanan verilerin doğruluğu ve yeterliliğine daha fazla önem verilmeli, elde edilen veriler amaçları doğrultusunda kullanılmalıdır. Sağlık ocağının erişilebilirliğini artırmak için, toplumdaki kişilerin tümünü kapsayan sosyal güvence sistemine ihtiyaç vardır. SSK'ya bağlı olanların da sağlık ocaklarından yararlanabilmeleri için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Aşı, kontrol, hastalık açısından en çok kullanılan yer sağlık ocağıdır. Hastalık nedeniyle özel poliklinikler sağlık ocağına yakın bir oranda kullanılırken acil amacıyla en çok kullanılan yer hastanelerdir. Aşı ve kontrol amacıyla sağlık ocakları sürekli olarak kullanılırken, hastalık ve acil gibi sorunlarda sürekli kullanım daha azdır. Hasta izlenimlerinin düzenli ve yeterli yapılmıyor olması sağlık ocağının sürekli kullanımını etkileyen önemli bir nedendir.

Son güncelleme: 08/08/2018 14:45:57

[[Ana sayfa](#)] [[Duyurular](#)] [[Seminer](#)] [[Kitap tanıtımı](#)] [[Kadro](#)] [[Tarihçe](#)] [[Tezler](#)] [[Mezuniyet öncesi](#)] [[Mezuniyet sonrası](#)] [[Laboratuvar](#)] [[İnternet bağlantıları](#)]